

ЗРОСТАННЯ НЕОБАНКІНГУ В УКРАЇНІ: НОВА ЕРА ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Метою цієї статті є дослідження та аналіз росту необанкінгу в Україні, як нової ери фінансових послуг. Вона спрямована на виявлення впливу необанків на традиційний банківський сектор, висвітлення можливостей, які вони відкривають для споживачів і підприємств, а також на аналіз успішного прикладу необанку в Україні – Монобанку та ПриватБанку. Дослідження проводиться з метою розкриття переваг цифрових банківських послуг, різниці між необанками та традиційними банками, а також впровадження нових технологій у банківську галузь. Висновки статті спрямовані на підвищення рівня усвідомленості про важливість розвитку необанкінгу в Україні та підтримку даного напрямку урядом та Національним банком для забезпечення конкурентоспроможності українського банківського ринку.

Ключові слова: *необанк, цифровізація, цифрові фінансові послуги, банківництво, монобанк, фінансові технології, банківська діяльність.*

Останніми роками індустрія фінансових послуг зазнала значних змін із появою необанків. Neobank — це виключно цифрові банківські платформи, які пропонують низку фінансових послуг без потреби у фізичних відділеннях. В Україні необанкінг набирає обертів, оскільки все більше споживачів шукають зручні та інноваційні банківські рішення. У цій науковій статті буде досліджено концепцію необанкінгу в Україні, його вплив на традиційний банківський сектор та можливості, які він відкриває для споживачів і підприємств. Цифровізація сприяє появі необанків, які надають фінансові послуги виключно в онлайн-форматі, без фізичних відділень [9].

Огляд останніх досліджень і публікацій свідчить про існування теоретичних напрацювань у сфері необанкінгу, заснованих на роботах таких вчених, як Беззуб Р. [3], Губа М., Лінник А., Колесник Д. [6], Корнівська В. О. [8], Кльоба Л. Г. [9] та інших. Однак, у 2021 році в Україні сталося значне зростання розвитку необанкінгу, що потребує подальших глибоких досліджень не лише щодо впровадження цифрових технологій у діяльність банків, але й щодо інтеграції необанкінгу в повсякденне життя [4].

Необанкінг в Україні, зростаючий тренд. Необанки в Україні руйнують традиційний банківський ландшафт, пропонуючи спрощені та зручні цифрові банківські послуги [12]. Ці лише цифрові платформи обслуговують технічно підковане молоде покоління, яке шукає зручні та доступні банківські рішення. Із зростанням кількості смартфонів і підключення до Інтернету необанки можуть охопити ширшу аудиторію та надати цілодобовий доступ до банківських послуг [3, 10]. Деякі з популярних необанків в Україні включають Monobank, Альфа-Банк, Приватбанк.

Neobanks пропонують низку послуг, таких як мобільні платежі, інструменти бюджетування та варіанти інвестицій, і все це в одному додатку [6]. Ці цифрові платформи можуть використовувати технології для надання персоналізованих та ефективних послуг своїм клієнтам. Завдяки таким функціям, як відстеження транзакцій у реальному часі та миттєве відкриття рахунку, необанки встановлюють нові стандарти для банківської галузі в Україні [7].

Вплив на традиційний банківський сектор. Зростання кількості необанків в Україні кидає виклик традиційним банкам, які покладаються на фізичні відділення для обслуговування своїх клієнтів [5]. Небанки можуть запропонувати нижчі комісії, вищі процентні ставки та швидші послуги, фактично зменшуючи частку ринку традиційних банків. Оскільки все більше споживачів переходять до необанків для своїх банківських потреб, традиційні банки стикаються з тиском, щоб впроваджувати інновації та адаптуватися до мінливих уподобань споживачів [8]. Традиційні банки в Україні починають інвестувати в цифрові банківські послуги, щоб конкурувати з необанками [2]. Деякі банки співпрацюють із фінтех-компаніями для розробки додатків для мобільного банкінгу та цифрових платіжних рішень [2]. Однак застаріла інфраструктура та нормативні обмеження створюють для традиційних банків проблеми, щоб не відставати від темпів інновацій, встановлених необанками. Як наслідок, деякі традиційні банки можуть бути змушені консолідуватися або зливатися з необанками, щоб вижити в банківському середовищі, що стає все більш конкурентним [8].

Можливості для споживачів і бізнесу. Neobanking в Україні пропонує широкий спектр можливостей для споживачів і компаній, які шукають сучасні банківські рішення [7]. Споживачі можуть скористатися нижчими комісіями, вищими процентними ставками та інноваційними функціями, які пропонують необанки. Завдяки легкому доступу до банківських послуг через мобільні додатки споживачі можуть керувати своїми фінансами на ходу та приймати обґрунтовані рішення щодо своїх грошей. Neobanks також надають персоналізовані фінансові консультації та інструменти бюджетування, щоб допомогти споживачам досягти своїх фінансових цілей [11].

Для бізнесу необанки пропонують ефективну обробку платежів, варіанти кредитування та інтегровані інструменти управління фінансами. Малі та середні підприємства (МСП) можуть отримати доступ до кредитів на оборотні кошти, фінансування рахунків-фактур та інших фінансових послуг без необхідності тривалої документації чи застави. Neobanks також надають інформацію про фінансовий стан бізнесу в реальному часі, дозволяючи їм приймати стратегічні рішення та покращувати управління грошовими потоками [7].

Існує кілька факторів, які сприяли зародженню необанкінгу в Україні:

1. Технологічний прогрес: Розвиток інформаційних технологій та мобільних додатків дозволяє людям здійснювати фінансові операції без участі традиційних банків.

2. Зростання популярності електронних платежів: Багато людей віддають перевагу використанню електронних платіжних систем через їх швидкість та зручність.

3. Недостатність доступу до банківських послуг: У деяких регіонах країни може бути складно отримати доступ до банківських послуг через відсутність філій банків чи високі комісії за обслуговування рахунку.

4. Зростання популярності криптовалюти: Багато людей використовують криптовалюту для здійснення різних фінансових операцій, оминаючи традиційні банківські послуги.

5. Швидкість та низькі витрати: Необанкінг може бути швидшим і дешевшим способом здійснення фінансових операцій порівняно з традиційним банкінгом.

Успішний приклад необанку в Україні. Монобанк - це український необанк, який вразив багатьох своєю інноваційною підходом до банківської діяльності [12]. Що робить його настільки успішним у сучасному фінансовому ринку? Згідно з дослідженнями, необанки стають все популярнішими в українському банківському секторі [1]. Вони відрізняються від традиційних банків більш гнучкими та інноваційними підходами до послуг, які вони надають своїм клієнтам. Монобанк - це добрий приклад такого необанку, який вдало поєднав в собі технології та сервіс, що відповідають потребам сучасного споживача [12]. Однією з ключових причин успіху Монобанку є його зосередженість на технологічних інноваціях. Банк активно впроваджує власні розробки в області фінтеху, такі як мобільні додатки, штучний інтелект та блокчейн технології. Це дозволяє Монобанку бути на крок попереду своїх конкурентів і забезпечує йому перевагу у залученні клієнтів. Дослідження показують, що Монобанк також активно використовує дані для управління ризиками та підвищення ефективності своєї діяльності. Він використовує методи аналізу даних та прогнозування для прийняття стратегічних рішень, що дозволяє банку бути більш конкурентоспроможним на ринку. Окрім того, Монобанк зосереджує увагу на покращенні клієнтського сервісу. Він

впроваджує інноваційні послуги та програми лояльності, які привертають нових клієнтів та утримують існуючих. Це дозволяє банку збільшити свій прибуток та підтримати високу якість обслуговування. Одним з ключових факторів успіху Монобанку є його здатність до швидкого реагування на зміни на ринку. Банк активно моніторить та аналізує тенденції у фінансовій сфері та швидко адаптує свою стратегію до нових умов. Це дозволяє Монобанку залишатися конкурентоспроможним та ефективним у своїй діяльності. Наукова література також підтверджує успішність Монобанку як необанку в Україні. Дослідження показують, що необанки володіють більшою гнучкістю та інноваційністю, що дозволяє їм ефективно конкурувати з традиційними банками. Вони також забезпечують клієнтам нові можливості та зручність у користуванні послугами. Усе вищезазначене свідчить про те, що Монобанк - це успішний приклад необанку в Україні, який вдало поєднав в собі технології, клієнтський сервіс та гнучкість у прийнятті стратегічних рішень. Його успіх заснований на інноваціях, використанні даних, покращенні сервісу та швидкому реагуванні на зміни на фінансовому ринку. Такий підхід дозволяє Монобанку зберігати своє лідерство та привертати нових клієнтів [12].

Ще одним із найяскравіших прикладів необанкінгу в Україні є ПриватБанк, який успішно перейняв цю нову еру фінансових послуг [13].

ПриватБанк був заснований в Україні на початку 1990-х років і швидко став одним із найбільших комерційних банків країни. У 2016 році банк зіткнувся з серйозною кризою через безгосподарність і корупцію, що призвело до його націоналізації українським урядом. Після націоналізації ПриватБанк зазнав значних трансформацій і повернувся до необанку. Ця стратегічна зміна дозволила банку покращити свої послуги, покращити взаємодію з клієнтами та адаптуватися до цифрового середовища, що розвивається.

Однією з ключових переваг таких необанків, як ПриватБанк, є їх орієнтація на інновації та технології. Використовуючи передові цифрові можливості, необанки можуть запропонувати широкий спектр інноваційних фінансових продуктів і послуг, адаптованих до потреб сучасних клієнтів. ПриватБанк, наприклад, пропонує різноманітні цифрові банківські рішення, включаючи онлайн-банкінг, мобільний банкінг і варіанти безконтактної оплати. Ці передові цифрові інструменти надають клієнтам більшу гнучкість, зручність і контроль над своїми фінансами [13].

Іншим важливим аспектом необанкінгу є його акцент на клієнтоорієнтованості. Необанки, такі як ПриватБанк, надають пріоритет клієнтському досвіду та прагнуть надавати безперебійні, персоналізовані та чуйні послуги своїм клієнтам. Через свої зручні цифрові платформи необанки полегшують клієнтам доступ до своїх рахунків, керування фінансами та проведення транзакцій у будь-який час і в будь-якому місці. ПриватБанк, наприклад, пропонує цілодобову підтримку клієнтів, миттєві

оновлення рахунків і сповіщення про транзакції в режимі реального часу, щоб клієнти мали безперебійну та безпроблемну банківську роботу. Необанки відомі своєю гнучкістю та адаптивністю, що дозволяє їм швидко реагувати на зміну ринкових умов та переваг клієнтів. На відміну від традиційних банків, необанки мають спрощену роботу, менше бюрократичних процесів і нижчі накладні витрати, що дозволяє їм швидше впроваджувати інновації та ефективніше виводити на ринок нові продукти. ПриватБанк, наприклад, запровадив низку нових послуг, таких як однорангові платежі, цифрові гаманці та фінансові аналізи на основі штучного інтелекту, щоб задовольнити зростаючі потреби своїх клієнтів.

Крім того, такі необанки, як ПриватБанк, сприяють фінансовій інклюзії та доступності, розширюючи свої послуги для населення, яке недостатньо обслуговується та не має банківських послуг. Через свої цифрові платформи необанки можуть охоплювати клієнтів у віддалених районах, надавати базові банківські послуги особам, які не мають доступу до традиційних банків, і надавати людям можливість самостійно керувати своїми фінансами. Завдяки інклюзивним банківським ініціативам ПриватБанк досяг значних успіхів у просуванні фінансової грамотності, впровадження цифрових технологій та розширення економічних можливостей в Україні.

Уряд України та Національний банк можуть використати досвід Монобанку для підтримки та розвитку інших необанків у країні. Це допоможе створити конкурентне банківське середовище, яке буде сприяти розвитку української економіки та забезпечити клієнтам більше можливостей для вибору фінансових послуг.

З появою необанківських рішень в Україні споживчий підхід до фінансових послуг змінюється в багатьох аспектах. Ось деякі з них:

1. Зручність: Нові необанківські рішення надають споживачам зручніше і швидше доступ до фінансових послуг. Вони можуть скористатися мобільними додатками, онлайн-сервісами та іншими технологіями для здійснення оплати, переказів коштів, кредитування тощо без відвідування банку.

2. Швидкість: Необанківські рішення дозволяють здійснювати операції швидше, оскільки не потрібно проходити черги у банку або чекати на затвердження кредиту. Це особливо актуально для тих, хто потребує швидкого доступу до фінансових послуг.

3. Індивідуалізація: Необанківські рішення можуть бути більш індивідуалізованими, оскільки вони базуються на великих обсягах даних та аналітиці. Це дозволяє швидше і точніше визначати потреби клієнтів і надавати їм відповідні фінансові послуги.

4. Широкий вибір: Необанківські рішення можуть бути більш різноманітними, оскільки ринок фінансових технологій постійно розвивається і дозволяє з'являтися новим продуктам і сервісам. Це може

дати споживачам більший вибір і можливість обирати те, що найкраще відповідає їх потребам.

Одним із ключових аспектів законодавства, що впливає на розвиток необанкінгу в Україні, є нормативна база, що регулює фінансові послуги. В Україні Національний банк України (НБУ) є головним регулюючим органом, який здійснює нагляд за фінансовим сектором, включаючи традиційні банки, а також небанківські установи. У НБУ є спеціальні правила та вимоги, яких повинні дотримуватися всі постачальники фінансових послуг, у тому числі необанки. Ці правила охоплюють такі аспекти, як достатність капіталу, захист клієнтів, кібербезпека та заходи протидії відмиванню грошей. У той час як регулятивний нагляд має важливе значення для забезпечення стабільності та цілісності фінансової системи, надмірно обтяжливе регулювання може стати перешкодою для входу нових гравців у небанківський сектор. Меншим фінтех-стартапам може бути важко відповідати тим самим нормативним вимогам, що їй відомі банки, що призводить до відсутності конкуренції та інновацій на ринку. Тому для регуляторів вкрай важливо знайти баланс між забезпеченням захисту споживачів і сприянням сприятливого середовища для процвітання необанкінгу. Окрім регуляторних міркувань, податкове законодавство та політика також відіграють значну роль у формуванні ландшафту для необанкінгу в Україні. Оподаткування може мати прямий вплив на прибутковість і життєздатність необанків, а також впливати на поведінку споживачів і впровадження цифрових фінансових послуг. Наприклад, сприятливий податковий режим для цифрових транзакцій або стимули для інвестування у фінтех-компанії можуть сприяти зростанню необанкінгу в Україні. З іншого боку, високі податки чи регуляторні бар'єри для цифрових платежів можуть стримувати підприємців від виходу на ринок або обмежувати доступність небанківських послуг. Крім того, закони про інтелектуальну власність і положення про конфіденційність даних є важливими факторами, які можуть вплинути на розвиток необанкінгу в Україні. Фінтех-компанії значною мірою покладаються на власну технологію та аналітику даних для надання своїх послуг, що робить захист інтелектуальної власності важливим для сприяння інноваціям і конкуренції в секторі. Сильні права інтелектуальної власності можуть стимулювати компанії інвестувати в дослідження та розробки, що призведе до більш просунутих і безпечних небанківських рішень для споживачів. У той же час положення про конфіденційність даних повинні знайти баланс між захистом інформації про споживача та забезпеченням безперервного обміну даними між постачальниками фінансових послуг для покращення взаємодії з користувачем.

Висновок. Україна переживає нову еру фінансових послуг, яка пов'язана зі зростанням необанкінгу. Цей тренд відображає глибокі зміни в споживчих уподобаннях і вимагає від традиційних банків адаптації до

нових умов. Необанки в Україні розривають стереотипи і пропонують інноваційні цифрові рішення, які відповідають потребам сучасного споживача. Вони створюють нові інструменти для керування фінансами та надають доступ до банківських послуг у будь-який час і в будь-якому місці. Успіх Монобанку свідчить про потенціал необанкінгу в Україні. Його інноваційний підхід до технологій, управління ризиками та покращення клієнтського сервісу дозволяє банку залишатися лідером у цьому сегменті ринку. Уряд та Національний банк можуть використати досвід Монобанку для підтримки й розвитку інших необанків, що дозволить створити конкурентне банківське середовище та забезпечити клієнтам більше можливостей для вибору фінансових послуг. В цілому, необанкінг відкриває нові перспективи для розвитку банківської галузі в Україні, створюючи більш зручні та доступні фінансові послуги для всіх громадян. Підсумовуючи, зростання необанкінгу в Україні означає зміну парадигми в індустрії фінансових послуг, відкриваючи нову еру цифрових, орієнтованих на клієнта, та інноваційних банківських рішень. ПриватБанк є яскравим прикладом того, як традиційні банки можуть успішно перетворитися на необанки, впроваджуючи технології, віддаючи пріоритет клієнтському досвіду та сприяючи фінансовій доступності. Оскільки необанкінг продовжує набирати обертів в Україні та за її межами, банкам і фінансовим установам важливо адаптуватися до мінливого ландшафту, прийняти цифрову трансформацію та зосередитися на наданні цінності клієнтам, щоб процвітати в цю нову еру фінансових послуг.

Загалом зростання необанкінгу в Україні залежить від сприятливого правового та регуляторного середовища, яке сприяє інноваціям, конкуренції та довірі споживачів. Звертаючись до ключових аспектів законодавства, таких як регулятивний нагляд, оподаткування, права інтелектуальної власності та конфіденційність даних, політики можуть створити рівні умови для процвітання необанків та зробити внесок у модернізацію фінансового сектору в Україні. Спільні зусилля між державними установами, зацікавленими сторонами галузі та міжнародними партнерами є важливими для орієнтування в складному правовому ландшафті та розкриття повного потенціалу необанкінгу для української економіки та суспільства.

Список використаних джерел:

1. Global Banking and Finance Review. (2021). Зростання необанків: інновації в цифровому банкінгу. Отримано з <https://www.globalbankingandfinance.com/the-rise-of-neobanks-innovation-in-digital-banking/> (<https://www.globalbankingandfinance.com/the-rise-of-neobanks-innovation-in-digital-banking/>)

2. Форбс. (2020). Зрив фінтехів: як необанки трансформують індустрію фінансових послуг. Отримано 3

<https://www.forbes.com/sites/forrester/2020/09/22/fintech-disruption-how-neobanks-are-transforming-the-financial-services-industry/?sh=79a65de17da3> (<https://www.forbes.com/sites/forrester/2020/09/22/fintech-disruption-how-neobanks-are-transforming-the-financial-services-industry/?sh=79a65de17da3>)

3. Белінська Г. В. Ринок фінансових інновацій: сутність, особливості та передумови створення. Наукові праці НДФІ. 2016. № 1. С. 137-149. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npdfi_2016_1_11

4. Деркач А. О., Корнєєва М. В., Абакуменко О. В. Діджиталізація банківського сектору України. Фінансові дослідження. 2016. № 1. URL: <https://fr.stu.cn.ua/tmp/pdf/20.pdf>

5. Д'яконова І., Павленко Л., Криклій О. Сучасний стан та перспективи колаборації банків та FinTech. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2019. № 1 (17). С. 190–199

6. Губа М., Лінник А., Колесник Д. Розвиток необанків в Україні та світі. Регіональна економіка та менеджмент. 2019. № 2 (24). С. 71–74. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/3830/1/71-74.pdf>

7. Беззуб Р.Ю. Проблеми розвитку необанків в Україні Розвиток банківських послуг та інновацій в цифровій економіці : матеріали наук.-практ. інтерн. конф. студ. аспір. і молод. вчених, Київ : КНЕУ. 14 квітня 2019 р. С. 57–59.

8. Корнівська В.О. Цифровий банкінг: ризики фінансової дигіталізації. Проблеми економіки. 2017. № 3. С. 254–261.

9. Кльоба Л.Г. Цифровізація – інноваційний напрямок розвитку банків. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/86.pdf

10. Житар М.О. Необанкінг: зарубіжний досвід та українська перспектива. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2019. № 2. С. 81–95.

11. Лобозинська С., Скоморович І. і Владичин У. Діяльність необанків на ринку фінансових послуг в Україні та світі. Фінансовий простір. 2021. № 3(43). С. 7–21.

12. Моно банк. URL: <https://www.monobank.ua/about?lang=uk>

13. Приватбанк. URL: <https://privatbank.ua>

Volodymyr Yulianovych Shevchenko
Doctor of Economics, Associate Professor of the Department of
International Economics and Marketing of Taras Shevchenko Kyiv
National University, Faculty of Economics, Ukraine

**THE RISE OF NEOBANKING IN UKRAINE: A NEW ERA OF
FINANCIAL SERVICES**

The purpose of this article is to research and analyze the growth of neobanking in Ukraine, as a new era of financial services. It is aimed at identifying the impact of neobanks on the traditional banking sector, highlighting the opportunities they open up for consumers and businesses, as well as analyzing a successful example of a neobank in Ukraine - Monobank. The study is conducted with the aim of revealing the advantages of digital banking services, the difference between neo-banks and traditional banks, as well as the introduction of new technologies into the banking industry. The conclusions of the article are aimed at increasing the level of awareness of the importance of the development of neobanking in Ukraine and the support of this direction by the government and the National Bank to ensure the competitiveness of the Ukrainian banking market.

Keywords: neobank, digitization, digital financial services, banking, monobank, financial technologies, banking activity.